

Podpora podnikania na dosah ruky

Európska komisia
Podnikanie a priemysel

DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO

Čo je duševné vlastníctvo?

Zahŕňa produkty ľudského umu - ovocie ľudskej tvorivosti a vynaliezavosti.

Existujú dva druhy duševného vlastníctva. Prvým z nich je priemyselné vlastníctvo, ktoré zahŕňa vynálezy (patenty), úžitkové vzory (tzv. malé patenty), ochranné známky, dizajny a označenia pôvodu výrobkov a zemepisné označenia. Druhým je autorské právo a práva s ním súvisiace. Okrem širokej škály literárnych a umeleckých diel, sem patrí napríklad aj softvér alebo obsah projektového zámeru. Mimo týchto vyhradených kategórií existuje aj ich kombinácia – napr. také džínsy majú zips, čo je patentovaný vynález, ale napr. cvoky, záplaty a prešívanie sú súčasťou dizajnu a napokon všetky džínsy majú ochrannú známku výrobcu aspoň na jednom mieste.

1. PRIEMYSELNÉ VLASTNÍCTVO

A. Patent

Patent je ochranný dokument, ktorým dáva štát výlučné právo jeho majiteľovi na využívanie vynálezu počas určitého časového obdobia. Podmienkou patentovateľnosti je, aby bol vynález celosvetovo nový a realizovateľný. Predmet založený na vynáleze musí byť možné kedykoľvek použiť alebo vyrobiť, reprodukovateľ teoreticky v neobmedzenom rozsahu. Ide teda o konkrétne technické riešenie, nie o myšlienku alebo nezrealizovaný nápad.

• Príklad:

Niektoré výrobky môžu obsahovať viacero patentov naraz – napr. hodinky – patent digitálneho displeja, zapínania a ciferníka.

B. Úžitkový vzor

Úžitkový vzor je forma právnej ochrany nových priemyselne

využitelných technických riešení, ktoré sú výsledkom vynálezcovskej činnosti z akejkoľvek oblasti techniky. Vzhľadom na dobu trvania ochrany úžitkových vzorov, ktorá je maximálne desať rokov, je táto forma vhodná pre nové, jednoduché výrobky a technológie technickej povahy, ktoré majú nižšiu hodnotu a kratšiu dobu ekonomického zhodnotenia.

• **Príklad:**

Úžitkovým vzorom je napríklad chránená zásuvka na nabíjanie mobilných telefónov, nakoľko telekomunikačné technológie majú dynamický vývoj.

C. Ochranná známka

Ochranná známka je označenie, ktoré tvoria slová vrátane osobných mien, písmená, číslice, kresby, tvar výrobku alebo jeho obal, prípadne ich vzájomné kombinácie, ako aj farebné kombinácie spôsobilé rozlíšiť tovary alebo služby pochádzajúce od rôznych podnikateľov. To znamená, že za ochrannú známku sa považuje slovné alebo aj grafické vyobrazenie Vášho obchodného mena, produktu alebo služby.

• **Príklad:**

Ochrannou známkou je chránený nielen názov výrobku Becherovka a ale aj originálna fľaša Karlovarskej Becherovky.

D. Dizajn

Za dizajn sa považuje vonkajšia úprava výrobku. Ide o plošnú alebo priestorovú úpravu spočívajúcu najmä v tvare, obryse, kresbe, usporiadaní farieb alebo v kombinácii týchto znakov, ktorá je nová a teda takýto dizajn nebol

pred dobou, od ktorej prislúcha prihlasovateľovi právo prednosti, známy v Slovenskej republike alebo v zahraničí z verejne dostupných prameňov a má osobitý charakter. V súčasnosti už priemyselná využiteľnosť, čiže opakované vyhotovovanie výrobku nie je podmienkou zápisu dizajnu do registra.

• **Príklad:**

Okuliare. Možno dôležitejšie ako spôsob výroby, alebo proces tónovania skiel (patentované metódy) je dizajn rámov a tvaru skiel. Keďže ochranné známky, ktoré sa nachádzajú na väčšine slnečných okuliarov musia byť malé, je to práve celkový estetický vzhľad, ktorý pridáva slnečným okuliarom na hodnotu.

E. Označenie pôvodu výrobkov a zemepisné označenie

Označenie pôvodu výrobkov je názov určitého miesta, oblasti alebo, vo výnimočných prípadoch, krajiny používaný na označenie výrobku pochádzajúceho z tohto miesta, oblasti alebo krajiny, ak kvalita alebo vlastnosti tohto výrobku sú výlučne alebo podstatne dané zemepisným prostredím s jeho charakteristickými prírodnými a ľudskými faktormi a výroba, spracovanie a príprava tohto výrobku sa uskutočňuje výlučne vo vymedzenom mieste, oblasti alebo krajine.

Zemepisným označením výrobku je rovnako názov určitého miesta, oblasti alebo, vo výnimočných prípadoch, krajiny používaný na označenie výrobku, pričom výroba, spracovanie alebo príprava tohto výrobku sa uskutočňuje vo vymedzenom zemepisnom mieste.

• **Príklad:**

Modranská majolika, Piešťanské bahno a pod. Ide o presne

vymedzenú zemepisnú oblasť s prevádzkami na tomto vymedzenom území, špecifickými a neopakovateľnými pôdnymi podmienkami a s dôležitým a neodmysliteľným ľudským faktorom s dlhodobými pracovnými skúsenosťami a know-how. Príkladom zemepisného označenia je Skalický trdelník, Slovenská bryndza, Slovenský oštiepok a pod., kde podmienkou nie je výlučne vymedzená zemepisná oblasť, ale zachovanie určenej kvality.

2. AUTORSKÉ PRÁVO

Autorské právo zabezpečuje autorom výhradné práva na využívanie ich vlastných diel, alebo na poskytnutie oprávnenia na ich používanie iným osobám a tým získanie finančného ohodnotenia. Navyše, práva súvisiace s autorským právom zabezpečujú ochranu aj pre výkonných umelcov (ako napr. hudobníkov a hercov), producentov a vysielateľov.

• **Príklad:**

Knihy, softvér, CD nosiče, alebo napr. aj notový zápis piesne.

Potrebuje ochrániť svoj produkt?

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť priemyselného vlastníctva. Vykonáva štátnu správu v oblasti ochrany vynálezov (patentov), úžitkových vzorov, topografií polovodičových výrobkov, dizajnov, ochranných známk, označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení.

Úrad priemyselného vlastníctva SR
Jána Švermu 43
974 04 Banská Bystrica 4
Slovenská republika
Tel.: 048 4300 131
Fax: 048 4132 563
E-mail: infocentrum@indprop.gov.sk
Web: www.upv.sk

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania
Enterprise Europe Network
02/ 50 24 45 00
nadsme@een.sk
www.nadsme.sk

www.enterprise-europe-network.sk

Tento leták bol vydaný Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARMSP) v rámci iniciatívy Enterprise Europe Network, spolufinancovanou Európskou komisiou. Služi na všeobecnú orientáciu slovenských malých a stredných podnikateľov pri začatí podnikania. Obsah tohto letáka nepredstavuje názor ani stanovisko Európskej komisie alebo NARMSP.